

Ik heb een probleem, vlak voor Pesach!

11 Niesan 5780 – 5 april 2020,

Lieve mensen,

Ik heb een probleem en wie is daaraan schuldig? Deze keer echt niet ikzelf. Normaliter zoek ik namelijk de oorzaak in eerste instantie bij mezelf en pas als ik bij mezelf niets heb gevonden, kijk ik om me heen. Er zijn mensen die als iets verkeerd gaat meteen een schuldige zoeken en die schuldige is dan altijd de ander, nooit zichzelf. Ik zit zo, G'd zij dank, niet in elkaar.

Maar laat ik iets duidelijker zijn. Zo vlak voor Pesach zijn wij Joden druk in de weer om al het chameets, al dat gerezen is, te verwijderen. Dinsdagavond aanstaande gaan we zelfs met een kaarsje alle hoeken en gaten controleren om te zien of er toch nog ergens een kruimeltje brood is achtergebleven. En alle resten chameets verbranden we dan op woensdagochtend. En om het zekere voor het onzekere te nemen, spreken we ook nog eens duidelijk uit dat we van al het chameets dat we ondanks ons zorgvuldig en bijna fanatieke zoeken niet gevonden zouden hebben, afstand doen. Het is niet meer van ons!

Natuurlijk weet u, trouwe lezer van mijn artikeltjes, dat alle wetten en gebruiken die het Jodendom kent, ook altijd diepere betekenissen hebben. De matze, het ongerezen brood, staat symbool voor bescheidenheid. En chameets, het gerezen deeg, wijst op hoogmoed. En terwijl we fysiek al dat gerezen is verwijderen en vernietigen, proberen we ook ieder vorm van hoogmoed uit onszelf te verdrijven.

En precies daar ligt nu mijn probleem. Terwijl ik alles doe om mezelf te onderzoeken op hoogmoed, ik probeer mijzelf zoveel mogelijk een spiegel voor te houden, presteren een aantal van u het om mij juist nieuwe, verse hoogmoed te geven. Beter gezegd: een aantal van u zadelt mij op, zeker met de beste bedoeling, met chameets dat ik nu juist uit mezelf probeer te verwijderen!

We zitten met z'n allen in een nare situatie. Het is prachtig te zien hoe juist nu eenheid ontstaat. Hoe mensen elkaar helpen. Pesach pakketten worden rondgestuurd met voedsel en met de ingrediënten die voor de Sederavond nodig zijn. Schitterend dit te zien gebeuren! We sturen elkaar e-mails, bellen elkaar, wensen elkaar al het goeds toe. Fantastisch!

Ook ik ontvang vele e-mails, telefoontjes en Whatsapps. Woorden van bemoediging en ook vragen. Een van die vragen, die mij al meerdere keren is voorgelegd en die mijn hoogmoed, mijn chameets, opwekken, luidt:

Waarom zit de hele wereld in deze waanzinnige situatie?

Lieve mensen: ik ben G'd niet! Fijn dat u mij waardeert, leuk dat u zich tot mij wendt met uw zo belangrijke vraag. Maar ook een rabbijn is een gewoon mens met goede en ook minder goede eigenschappen. En als u mij vragen voorlegt waarop geen mens een antwoord heeft, dan bent u aan het verkeerde adres. Ik ben G'd niet!

En toch ga ik u een antwoord geven. Helemaal aan het begin van de Sederavond staat in de Hagada het programma, de orde van de dienst, zou je kunnen zeggen. We maken eerst kiddoesj, wassen onze handen, eten het radijsje of de peterselie gedoopt in zoutwater enz. Het programma van de Sederavond bestaat uit vijftien punten. Vijftien in het Hebreeuws is de letter *hé* en de letter *joed*. In de Joodse mystiek wordt aangegeven dat de combinatie van deze twee letters wijzen op *verstand*. Met andere woorden: het hele programma van de Sederavond heeft alles te maken met *begrijpen*. En dat is nu precies niet waar! Er waren duidelijk zichtbare wonderen. G'd openbaarde zich aan het Joodse volk en door die openbaring, *die het verstand van onze voorouder volledig te boven ging*, werden zij als het ware Egypte uitgedreven. In allerijl hebben zij Egypte ontvlucht om na 49 dagen aan te komen bij de berg Sinai waar wederom een openbaring was. Toen G'd hen vroeg of ze bereid waren de Thora te aanvaarden, zeiden ze eensgezind dat ze bereid waren te aanvaarden en daarna ook zouden proberen om alles wat in de Thora staat te begrijpen. Eerst aanvaarden, daarna pas leren!

Als dan gedurende de Sederavond het niet-begrijpen, de *acceptatie*, zo centraal staat, waarom symboliseert dan de Orde van de Sederavond juist *verstand*?

Het antwoord op die vraag is een basisgedachte van ons Jodendom en is precies het antwoord op de vraag die mij meerdere keren deze moeizame dagen werd voorgelegd:
We moeten begrijpen dat we niet alles kunnen snappen.

Blijf gezond en alvast een koosjere Pesach! En tot Pesach: succes met het verwijderen van het chameets, fysiek en geestelijk!

Binyomin Jacobs, opperrabbijn

Inter Provinciaal Opper Rabbinaat

Postbus 7967, 1008 AD Amsterdam T 020 3018495 E rabbinaat@ipor.nl

Het Rabbinaat omvat: Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Flevoland, Noord-Holland (m.u.v. Amsterdam), Utrecht, Zeeland, Noord-Brabant, Limburg